

ศิลปกรรมกอทิก

Gothic Art

ที่มาของคำและความหมาย

- ใช้เรียกศิลปกรรมซึ่งมีรูปแบบร่วมกันของยุโรปในช่วงศตวรรษที่ 12 — 14 โดยเฉพาะสถาปัตยกรรม รวมทั้งประติมากรรมและจิตรกรรมที่สร้างตกแต่งสถาปัตยกรรม
- คำว่า “กอธิค” เรียกศิลปกรรมของพวกเขา กอท(Goth) เริ่มใช้ครั้งแรกในปลายสมัยเรอเนสซองส์ โดยศิลปินซึ่งเป็นนักวิจารณ์ศิลปะชื่อ “วาซารี” ในลักษณะเย้ยหยันผู้สร้างงานว่ามาตรฐานต่ำกว่ากรีกและโรมันในความหมายเชิงคุณมโน เหยียดหยาม พวกป่าเถื่อนผู้ทำลายจักรวรรดิโรมัน

- ชาวยุโรปทั่วไป(ยกเว้นอิตาลี) เรียกศิลปกรรมกอธิคว่า **Opus Modernum** หรืองานสมัยใหม่
- อังกฤษเขียน **Gothick** (ซึ่งใช้แพร่หลายช่วงศตวรรษที่ 17 — 18) ในลักษณะความหมายว่าไร้รสนิยม (**tasteless**)

เหตุการณ์ต่างๆ ไป

ประชาชนเริ่มมีอิสรภาพและเสรีภาพดีกว่ายุค โรมันเนสส์ โดยเฉพาะในเมือง หากเปรียบเทียบกันแล้วสังคมโรมันเนสส์เป็นของผู้ชาย แต่โกธิคสตรีเริ่มมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น

ชนชั้นกลางหรือพวกบัวร์จัวซีสส์(Bourgeoisie)เพิ่มมีบทบาทในสังคมมากขึ้นเพราะมีเงินจากการค้า การทำธนาคาร มีอำนาจในเมืองใหม่หลายเมือง เริ่มจากอิตาลี สู่อังกฤษ ฟลานเดอร์ โดยเฉพาะเมืองทำติดทะเล ซึ่งสามารถทำการค้าขายกับดินแดนไกลๆ ได้ดี จึงมีการกล่าวว่ สถาปัตยกรรมโกธิคอยู่ในเมือง ส่วนสถาปัตยกรรมโรมันเนสส์อยู่ตามชนบท

- มีการตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นเช่น โบโบญา ปารีส (ค.ศ.1120) มหาวิทยาลัยปาดัว(ค.ศ.1222)เกิดการรวมตัวของผูู้รู้ ส่งอิทธิพลต่อวิธีคิดของประชาชน
- มีการผลิตกระดาษ ซึ่งนำความรู้จากจีน(ผ่านซีซีลี)ความรู้จึงแพร่หลายและกว้างขวางมากขึ้น
- สตรีเข้ามามีบทบาทในสังคมมากกว่ายุคโรมันเนสก์ โดยพระนางเอลิเน ราชินีหลุยส์ที่ 7 แห่งฝรั่งเศส เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีการยกย่องแม้ว่าเป็นผู้มีคุณค่าในน้ำนม
- มีการนำเรื่องราวของพระแม่มารีในฐานะตัวแทนมารดาของสวรรค์และของพระคริสต์มาสร้างศิลปกรรม

- จุดเริ่มต้น เมื่อค.ศ. 1150 ที่บริเวณพื้นที่คล้ายเกาะระหว่างแม่น้ำแซนและแม่น้ำมาร์นล้อมรอบ เรียกว่า อิล-เดอ-ฟรองซ์ (Ile-de-France) มีศูนย์กลางอยู่กรุงปารีส แล้วขยายออกไปอย่างกว้างขวาง
- ศิลปกรรมที่เด่นที่สุด คือ สถาปัตยกรรม(ค.ศ.1150-1200) ส่วนประติมากรรม จะเด่นในช่วง 1220-1420 และจิตรกรรม จะเจริญในช่วง1300-1350

ฝรั่งเศษ

วัดโนเตรอดามแห่งปารีส (**Notre-Dame of Paris**) ค.ศ.1163 — 1200
สร้างโดยบิชอปอูว์ดส์ เดอ ซุลลี (**Eudes de Sully**) มีเสาค้ำยันภายนอกอาคาร
(**Flying buttress**)

วัดโนเตรอดามแห่งปารีส (Notre-Dame of Paris) ค.ศ.1163 — 1200

La flèche

Située à la croisée de la nef et du transept elle est faite de **chêne recouvert de plomb**. Elle fut **reconstruite au XIXe** sur le modèle de la flèche originale du **13e siècle**.

Les toits

Ils sont surveillés par une multitude de démons et de gougouilles. Les statues des apôtres sont aussi représentées et semblent descendre pour s'occuper des humains.

Les diodes

Le **Bonheur** situé dans la tour sud pèse treize tonnes. Il ne sonne qu'aux grandes fêtes: Noël, Pâques, Pentecôte, Toussaint et lors des grands événements nationaux. La sonnette est au jourd'hui commandée électriquement à distance. Il donne le **fa dièse**. **Quatre autres cloches** existent. Elles ont remplacé celles du moyen-âge envoyées à la fonte en 1791. Ces cloches **sonnent trois fois par jour**: 8h, midi et 19h. Le dimanche et les jours de fête toutes les cloches sonnent à la fois à 9h45 et 15h45.

La Nef

C'est une merveille de symétrie. Ses piliers massifs soutiennent la voûte à 36 mètres de hauteur.

La facade principale ouest

Luminéuse, elle a été rénovée entre **1190 et 1220**. Ses deux tours atteignent **60 mètres de hauteur**. À cette époque, la pierre extérieure de la cathédrale était entièrement peinte de couleurs éclatantes, rouge, vert, jaune doré... L'archevêque **Vitalien** Due qui restaura l'église de **1845 à 1905** fera notamment reconstruire la Vierge à l'Enfant **28 statues** de trütes par les révolutionnaires qui pensaient qu'elles repräsentaient uniquement des rois de France.

Galerie des chimères

Les fameuses gargouilles de la cathédrale se cachent derrière une large galerie souterraine entre les tours.

La rosace de la vierge

Elle fait 9,60 mètres de diamètre. Lorsqu'on s'éloigne de la cathédrale on a l'impression que cette rose en pierre couronne la statue de Marie. Elle a été placée sur un piédestal d'étéle sorte que le visiteur qui débouche sur la place soit immédiatement frappé par le spectacle de la vierge couronnée. Elle illumine le fond de la nef et a été presque entièrement reconstruite par Viollet-le-Duc.

Les ongles

Il ne reste rien des orgues qui accompagnaient la prière des fidèles au 14ème siècle. Les orgues actuels sont composées de cinq claviers de 56 notes, un pédalier de 32 et 7 800 tuyaux.

Le portail central

Il est aussi appelé **portail du jugement**. Le Christ est entouré de deux anges, de Marie, sa mère et du disciple Jean. En dessous, les justes ravis se dirigent vers la vie éternelle tandis qu'à gauche, les damnés sont entraînés vers l'enfer par les démons. La lecture n'étant réservée qu'à une élite de portails, avait vocation d'enseignement.

La rosace nord

C'est la plus belle. Elle a conservé ses vitraux du 13e siècle.

La facade nord

Sur son portail, une **Vierge** sans enfant. La femme de **Saint-Louis**, **Marguerite de Provence**, aurait servi de modèle à l'artiste. C'est de ce côté qu'on observe les **gargouilles monstres-fabuleux**, chargés d'éloigner les infidèles.

La facade sud

La facade sud

Sur son portail est représenté le martyr de Saint-Étienne, le premier martyr chrétien lapidé pour avoir prêché l'évangile. C'est aussi de ce côté que se dressa le **sacristie** aménagée en 1845 par Viollet-le-Duc.

Le tableau de la Fontaine de la Sagesse

C'est une **peinture** qui se situe dans le transept sud. Elle date de 1648. On y voit **Saint-François d'Assise** devant une pierre **verdâtre** (verdâtre signifie vraie) d'où sortent des jets d'eau. Cette pierre représente la **pierre philosophe** qui abreuve les êtres assoiffés de sagesse. La pierre qui a inspiré ce tableau existe réellement et se trouve dans les **jardins de la cathédrale de Meaux**.

Le trésor

Il abrite souvent précieux, manuscrits
anciens et reliquaires.

Les vitraux

Ils ont presque tous été détruits au XVIIIe siècle et ont été remplacés par des vitraux transparents pour laisser passer plus de lumière. Seuls subsistent les vitraux des trois rosaces.

Le Choeur

Louis XIII a décidé que cet endroit se
rait consacré à la virginité. Son fils
Louis XIV a commémoré cet acte royal
en remettant en 1699 l'ancien drapeau
pour y placer une statue de la virginité.

Source: Gallimard

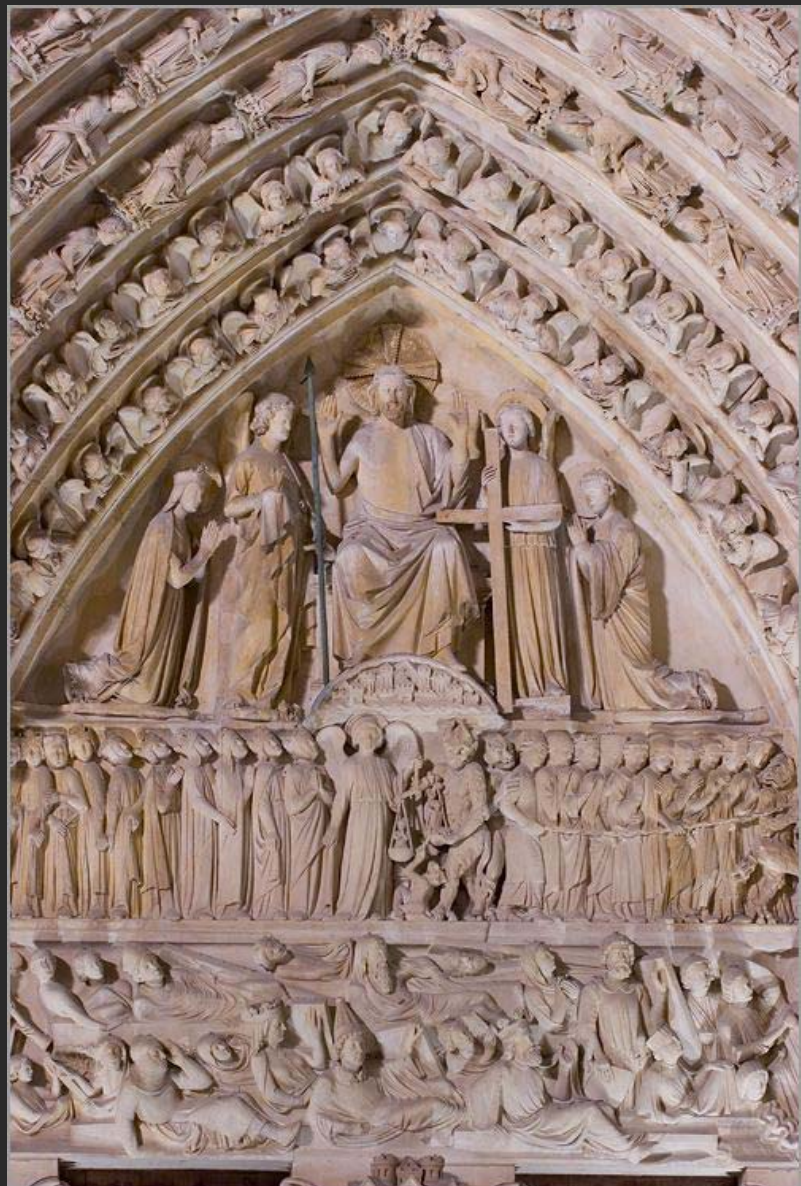
ประกอบด้วย ที่ร้องเพลงสวด (**choir**) มุขหรือปีกที่อยู่ตามขวาง(**transept**)
บริเวณจากประตูถึงแท่นบูชา (**Nave**) หน้าต่างวงกลมประดับกระจกสี
(**rose window**)

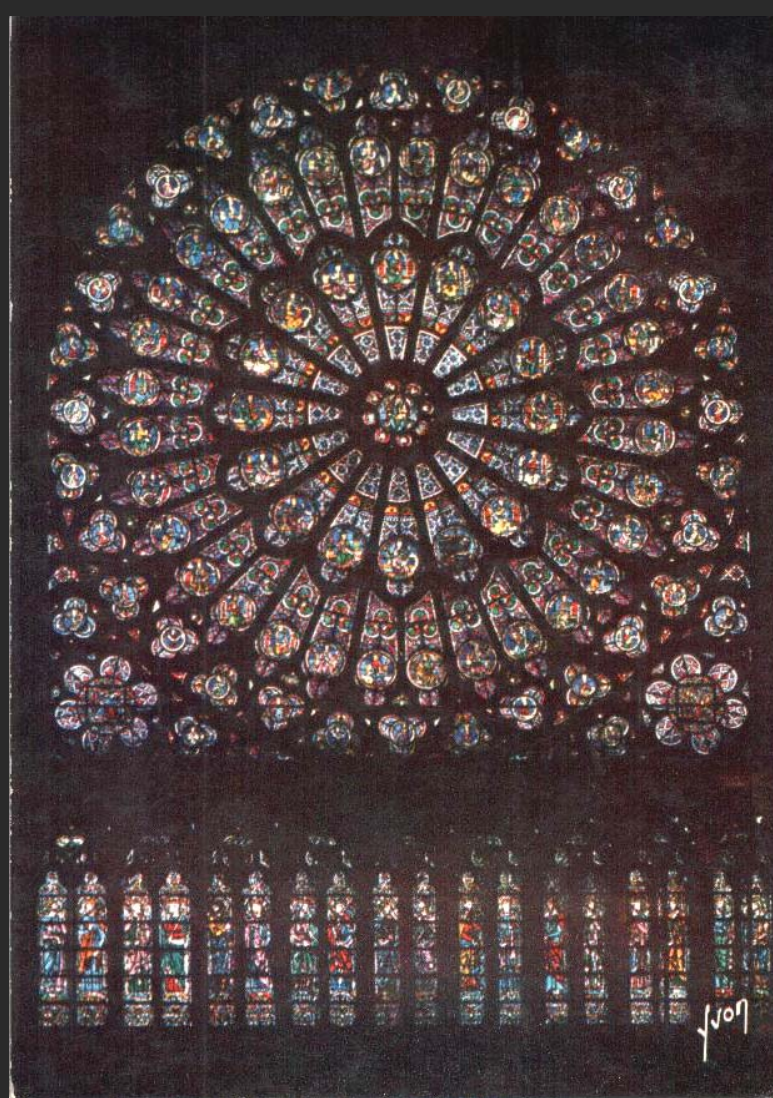

พัฒนาการโครงสร้างที่สำคัญในการ
ก่อสร้างสถาปัตยกรรมโกธิค
(ซ้าย) Pointed Arch
(ขวา) groined vault

ภายในวัดโนเตรอดาม แห่งปารีส

ภายในวัดโนเตรอดาม แห่งปารีส เจาะช่องหน้าต่างติดกระจกสี
เรียก"rose window"

วัดชาร์ต (Chartres Cathedral)

ค.ศ. 1194 - 1220

วัดชาร์ตร (Chartres Cathedral)

ค.ศ. 1194 - 1220

วัดชาร์ตร (Chartres Cathedral)

ค.ศ. 1194 - 1220

ประตูดชาตร์

ประตูด้านตะวันตก(West Portals) สำหรับกษัตริย์เสด็จ วัดชาร์ตร ค.ศ.1145 - 70

ทิมพานัม(Tympanum)

วัดซาร์ตร ค.ศ.1145 - 70

ประติมากรรมวัดซำตฺร
-เชื่อว่ามนุษย์จะมีร่างกาย
และวิญญาณคู่กันตลอดไป
จึงสร้างรูปให้มีรูปร่างและ
ลักษณะเฉพาะ

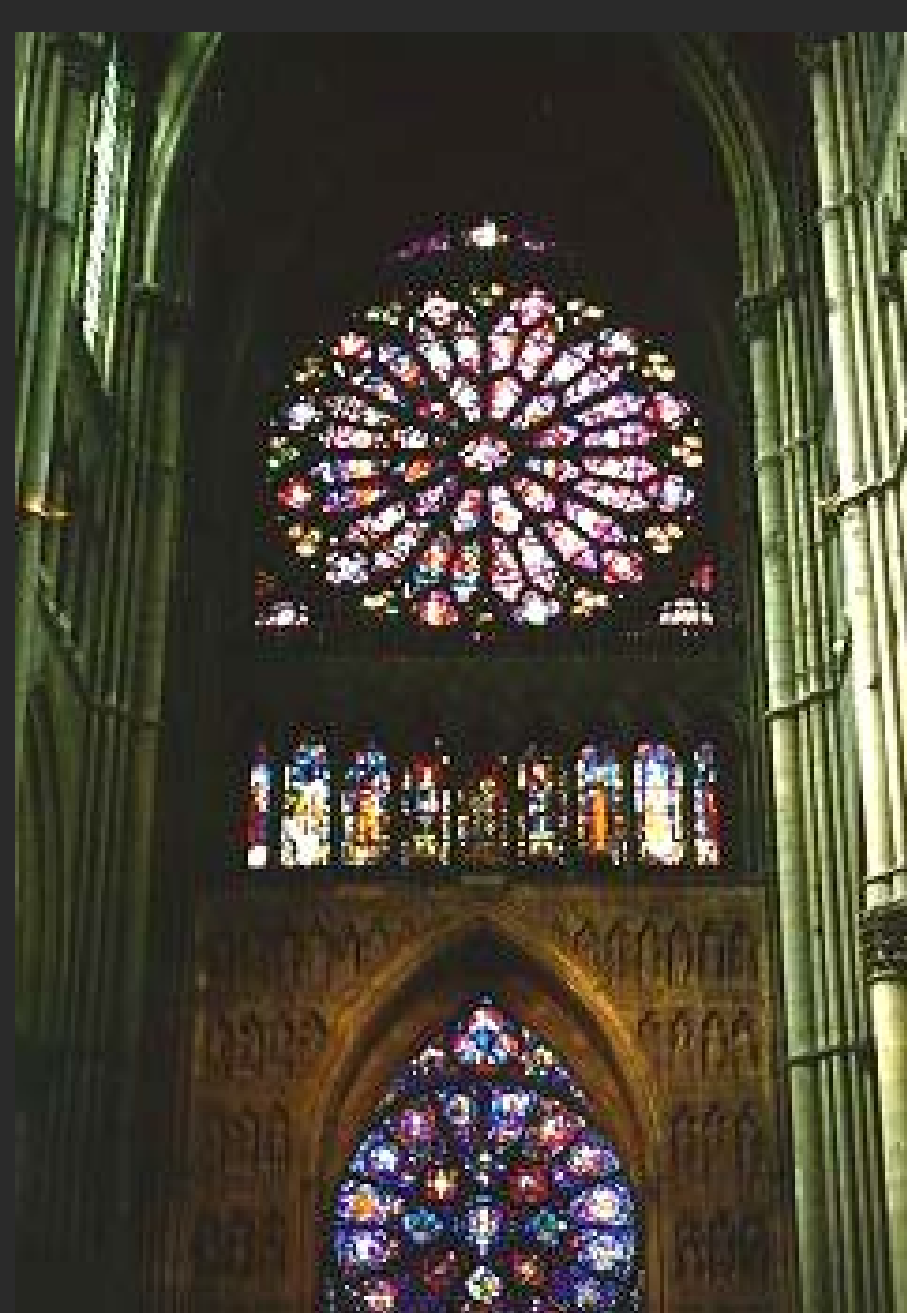
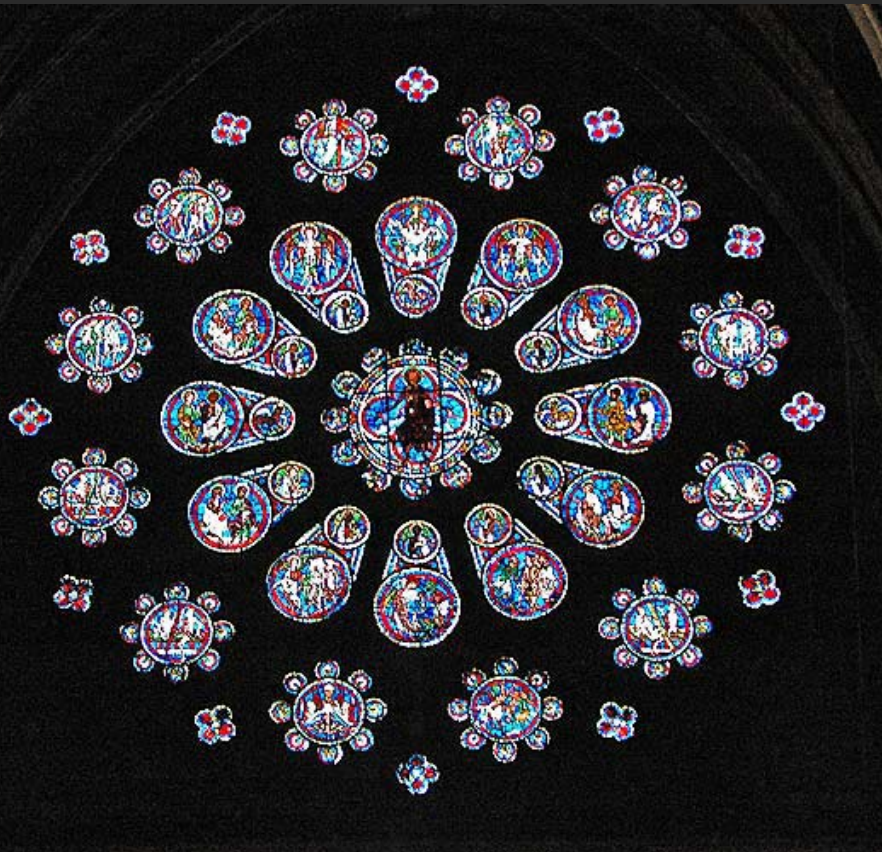

ประติมากรรมวัดชาร์ตร

Stained Glass (Rose Window)

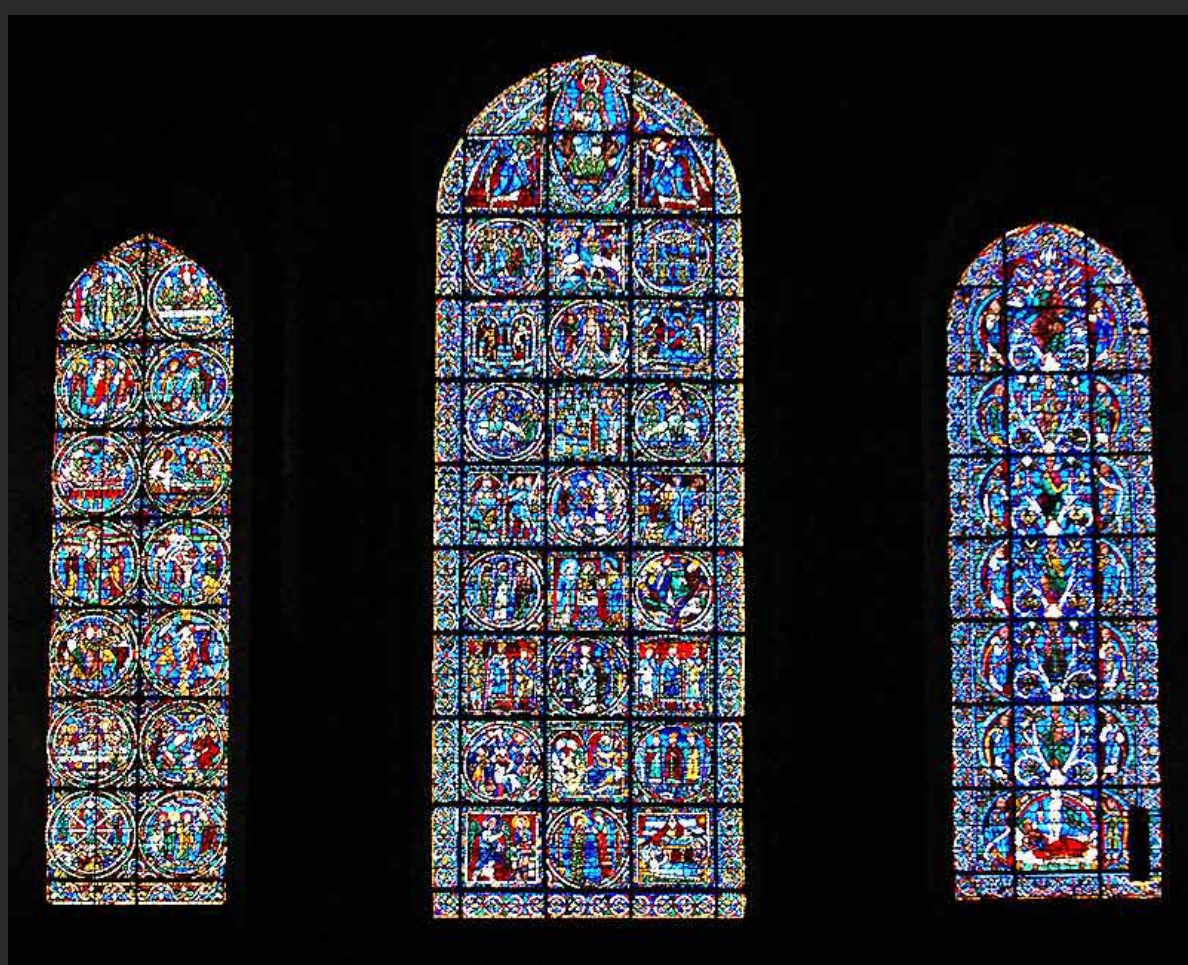
วัดชาร์ตร (Chartres Cathedral)

Stained Glass

ที่วัดซำตร

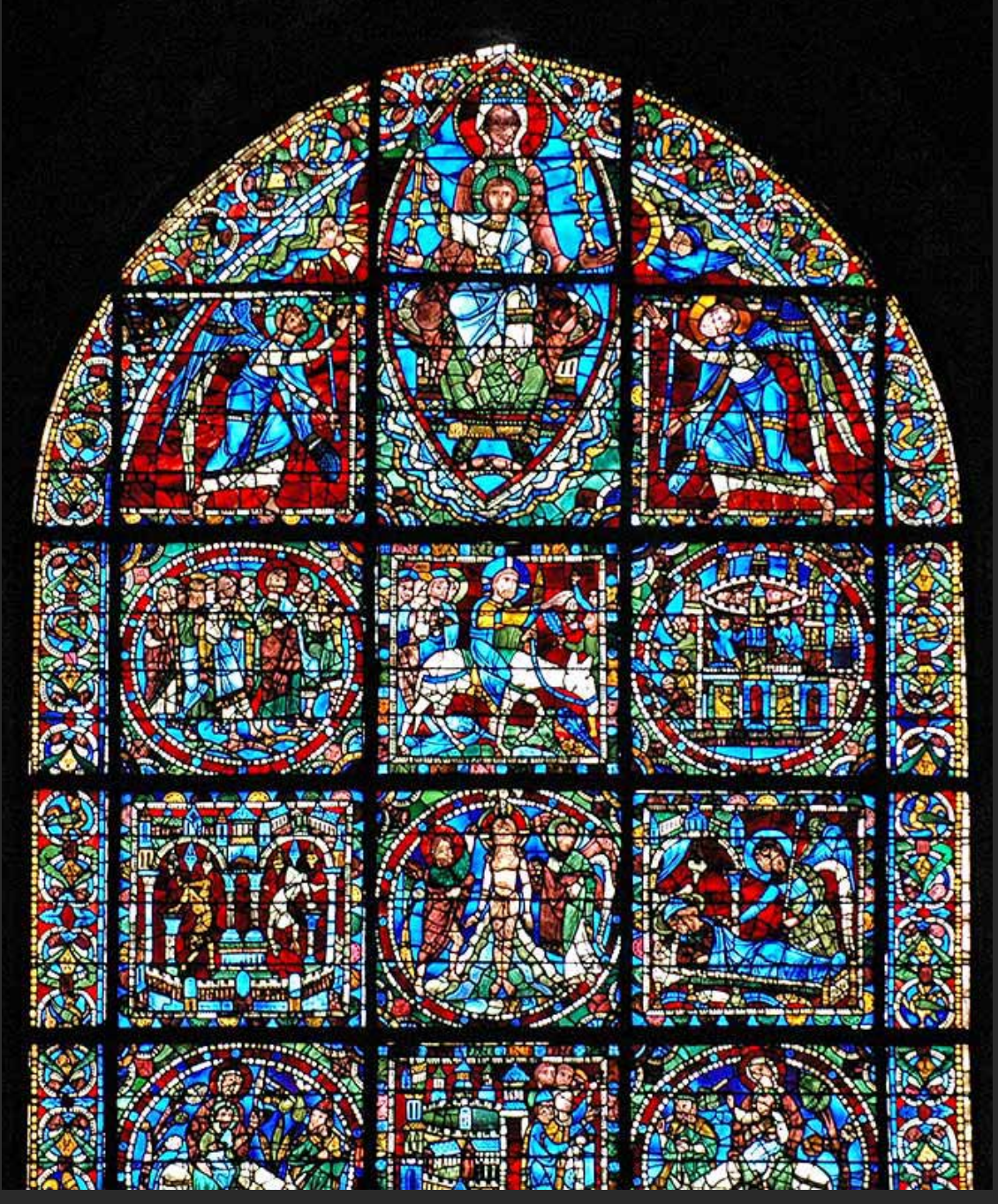
มีความงดงามมากเพราะ
มีการเปิดช่องหน้าต่างให้
กว้างขึ้นกว่า
สถาปัตยกรรมรุ่นที่ผ่าน
มา เพื่อให้แสงเพิ่มขึ้น
จึงเกิดพื้นที่สร้าง
สเตนกลามากยิ่งขึ้น

Stained Glass

วัดชาร์ตร

ประกอบด้วยหน้าต่าง
ขนาดใหญ่ 124 ช่อง
ขนาดเล็ก 50 ช่อง
ใช้กระจกสีแดงและ
น้ำเงินเป็นหลัก

วัดอามะียงส์

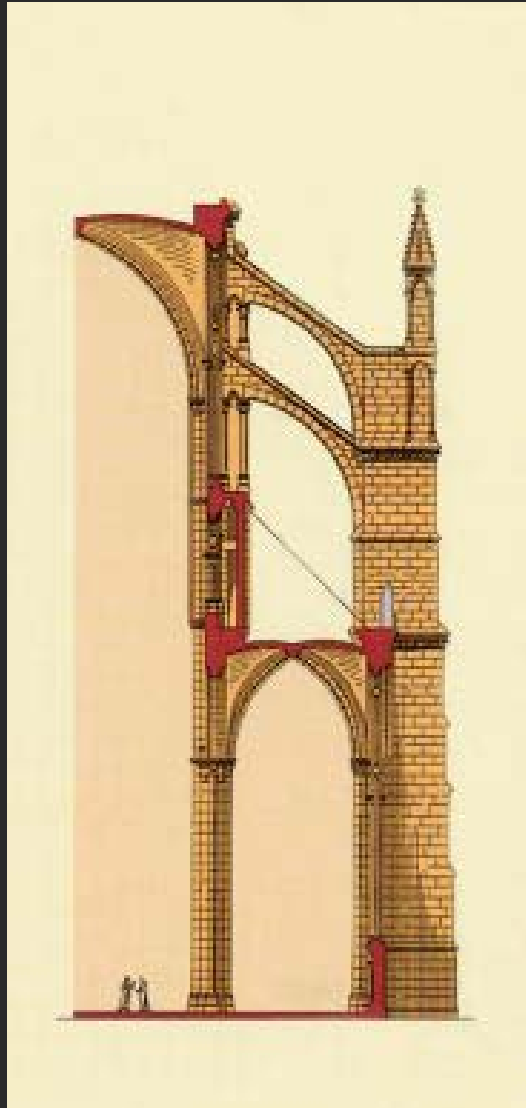
วัดอาเมียงส์

ถือเป็นวัดที่ดีที่สุดหลังหนึ่ง
ของฝรั่งเศส คือ งดงาม
และสูงสง่า ออกแบบโดย
ลูซาสเซอร์(Luzarches)

Flying Buttress

วัดอาเมียง

อังกฤษ

- เมื่อเปรียบเทียบกับฝรั่งเศสแล้ว สถาปัตยกรรมอังกฤษจะมีลักษณะที่กว้างใหญ่ คือเน้นเส้นนอน ไม่เน้นเส้นตั้งด้วยความสูงเหมือนของฝรั่งเศส
- ไม่เน้นประตูตะวันตกเพื่อให้เกียรติยศเหมือนของฝรั่งเศส
- ประตูทางเข้ามีประตูเดียว ไม่ค่อยมี 3 ประตูเหมือนฝรั่งเศส
- นิยมให้หอระฆังอยู่กลางกากบาท

โบสถ์ ซาลิสเบอรรี(Salisbery Cathedral)

ค.ศ. 1220 — 70 สร้างต่อเนื่องจนเสร็จ

วางหอระฆังกลางกากบาทแผนผัง
สูง 408 ฟุต กว้าง 230 ฟุต
ยาว 473 ฟุต โบสถ์ซาลิสเบอรรี
ถือเป็นโบสถ์ที่สวยงามที่สุดของอังกฤษ

ภายในโบสถ์ ซาลิสเบอรี่
(Salisbury Cathedral)

ภายในโบสถ์ซาลิสเบอรรี่(Salisbery Cathedral) เสารับน้ำหนักจะ
ขอยให้เล็กคล้ายกับตีรวมกันกับเสาใหญ่

โบสถ์เวสต์มินสเตอร์ (Westminster 1503-19)

โบสถ์เวสต์มินสเตอร์

ค.ศ. 1503 — 19 อังกฤษ

Chapel of Henry ที่ 7
โวลท์ตกแต่งเพดานโรงสวด เป็น
รูปพัด โบสถ์เวสต์มินสเตอร์
ค.ศ. 1503 — 19 อังกฤษ

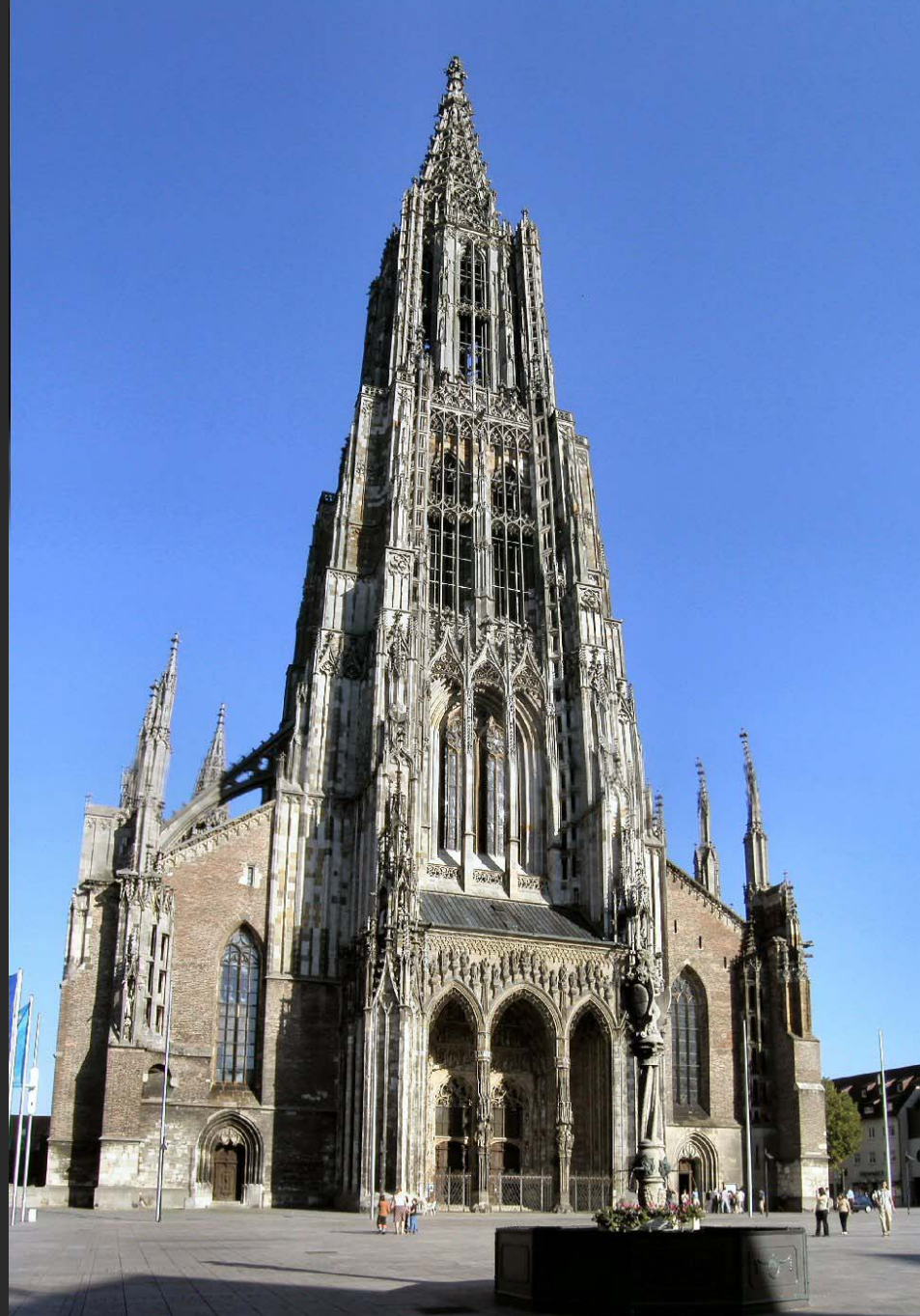
โวลท์ตกแต่งเพดานโรงสวด โบสถ์เวสท์มินสเตอร์

โวลท์ตักแต่งเพดานโรงสวดเป็นรูปพัด โบสถ์เวสต์มินสเตอร์

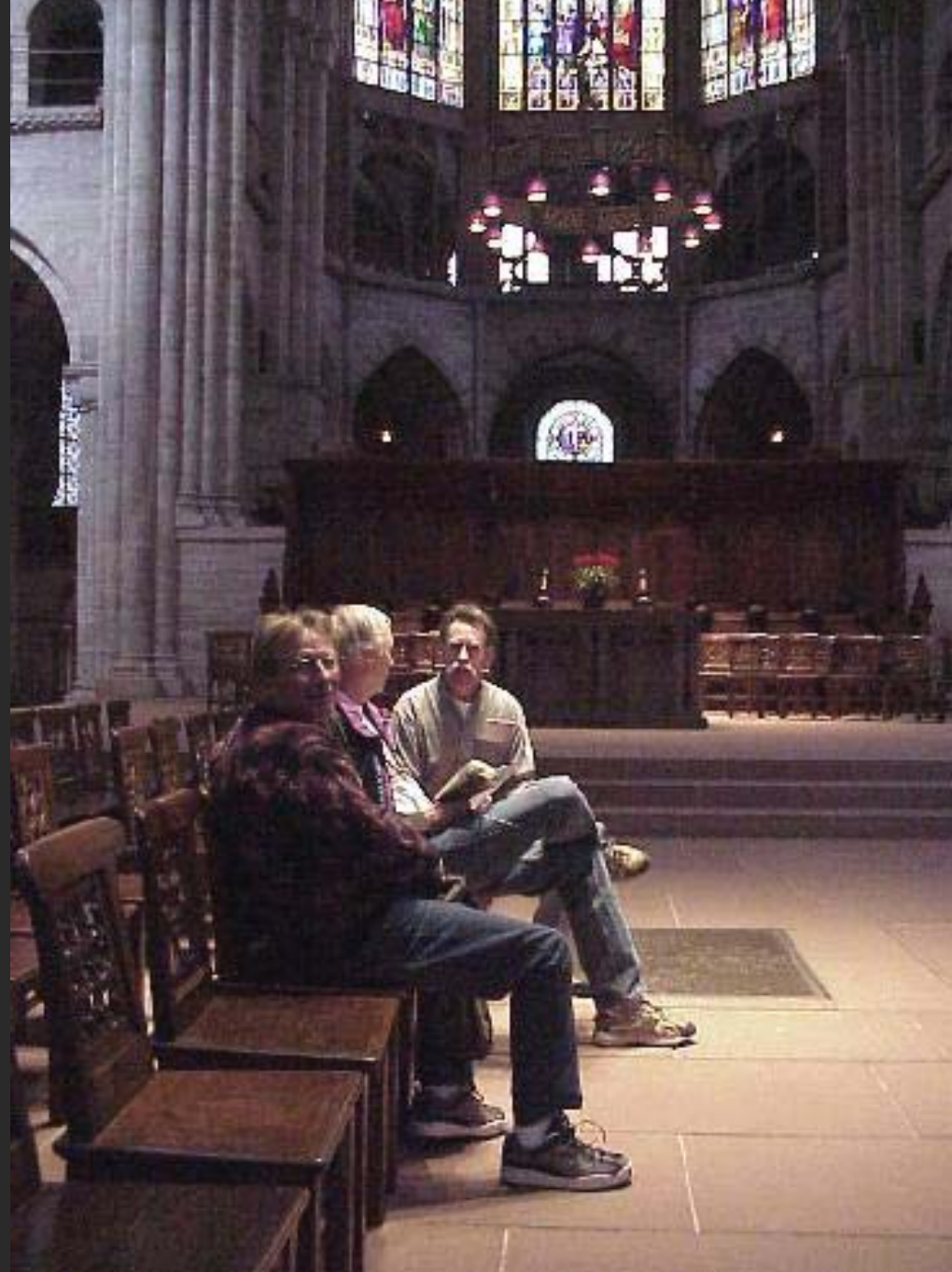

เยอรมันนี

วัดอูม(Ulm)

ภายในวัดอูม

วัดโคโคโตน(เยอรมัน)

วัดโคโลน

สร้างยาวนานถึง 600

ปี ใหญ่ที่สุดในโลก

เริ่มออกแบบและ

ควบคุมการก่อสร้าง

โดยเกอร์ฮาร์ดค.ศ.1248

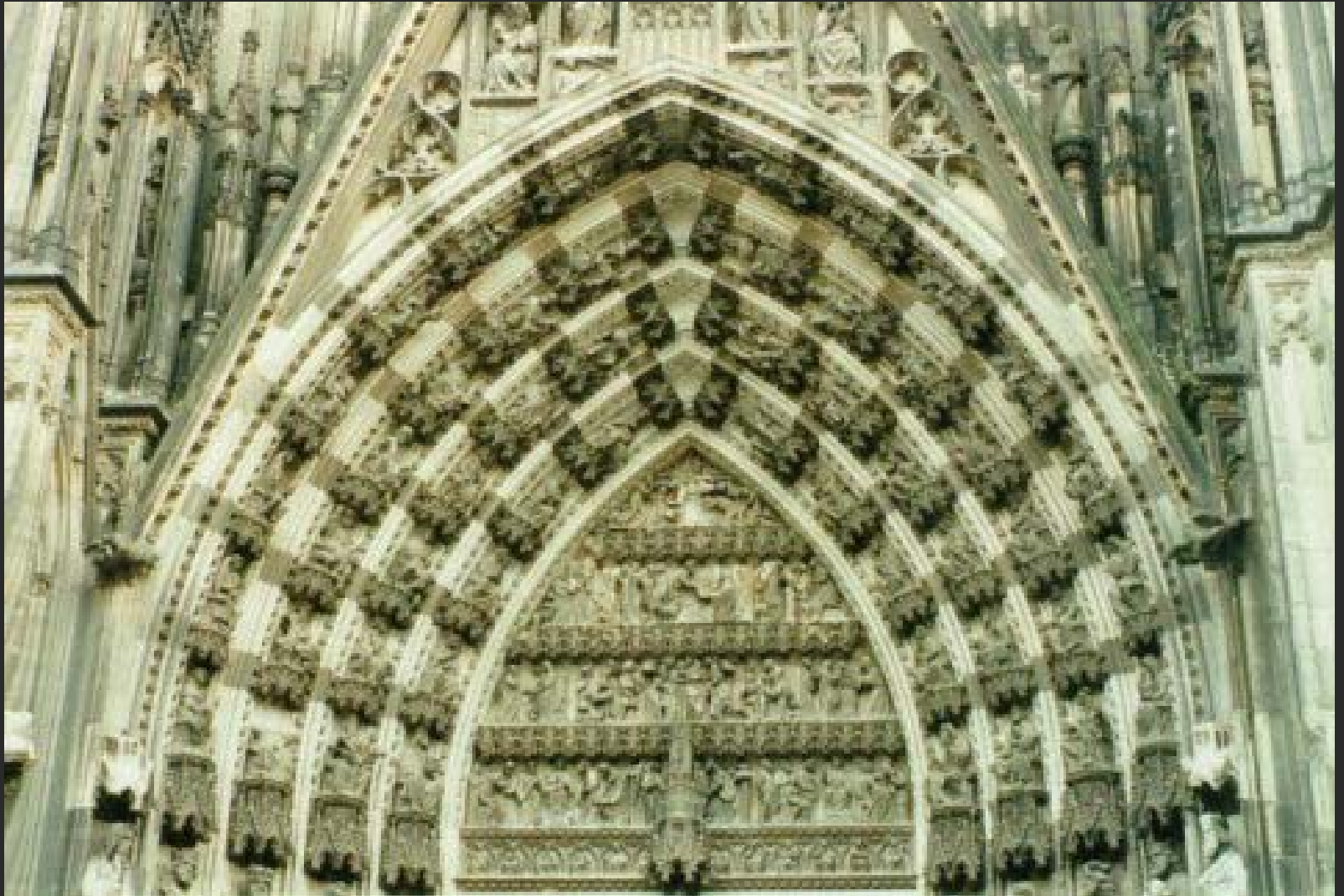
เสร็จค.ศ. 1880

วัดโคโลน มีหอสูง 5 หอ

ทิมพานัม วัดโคโลน

ภายในวัดโคโลน

สเตนกลาสวัดโคโลน

หน้าต่างเล็กและแคบ

อิตาลี

- ตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 ดินแดนในอิตาลีต่างแตกแยกเป็นรัฐอิสระ เกิดสงครามระหว่างรัฐบ่อย เช่น มิลานกับเวนิซ , ฟลอเรนซ์กับปิซา , ปิซากับเจนัว เป็นต้น แต่ก็เจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรมนำความมั่งคั่งมาสู่รัฐ เช่น ผ้าไหมและผ้าขนสัตว์ มีการส่งเสริมการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม
- สถาปัตยกรรม
ไม่นิยมรูปทรงสูงเพรียวแบบยุโรปโดยรวม แต่นิยมแปลนแบบบาซิลิกาของโรมัน จะมีส่วนสูงก็คือ หอระฆัง

โบสถ์ประจำเมือง ฟลอเรนซ์ (โดม เพิ่มยุคเรอเนสซอง) ค.ศ.1296 — 1436
แปลนสี่เหลี่ยมผืนผ้าแบบบาซิลิกา ไม่มีเสาค้ำยันภายนอก หน้าต่างเล็กและแคบ

โดมภายนอกและภายใน(โดย Brunelleschi)

ภายในโบสถ์เมืองฟลอเรนซ์ (Florence Cathedral)

โบสถ์มิลาน (Milan Cathedral) เริ่มสร้างค.ศ. 1385

ถือเป็นสปัตยกรรมโกธิคที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของอิตาลี

รองจากโบสถ์โคโลน

ด้านนอกโบสถ์เมืองมิลาน ตกแต่งด้วยประติมากรรม 4,000 รูป จนมีผู้กล่าวว่า
อิตาลีเป็นนักตกแต่ง ไม่ใช่สถาปนิก

ภายในโบสถ์ เมืองมิลาน

ไม่นิยมเจาะหน้าต่างขนาด
ใหญ่เพื่อประดับกระจกสี
ดังเช่นฝรั่งเศส

พระราชวัง(อิตาลี)

พระราชวังเวคคิโอ (Palazzo Vecchio) เมืองฟลอเรนซ์ เริ่ม ค.ศ. 1298

พระราชวังเวคคิโอ
(Palazzo Vecchio)
เมืองฟลอเรนซ์ เริ่ม ค.ศ. 1296
ผนังด้านนอกเรียบ

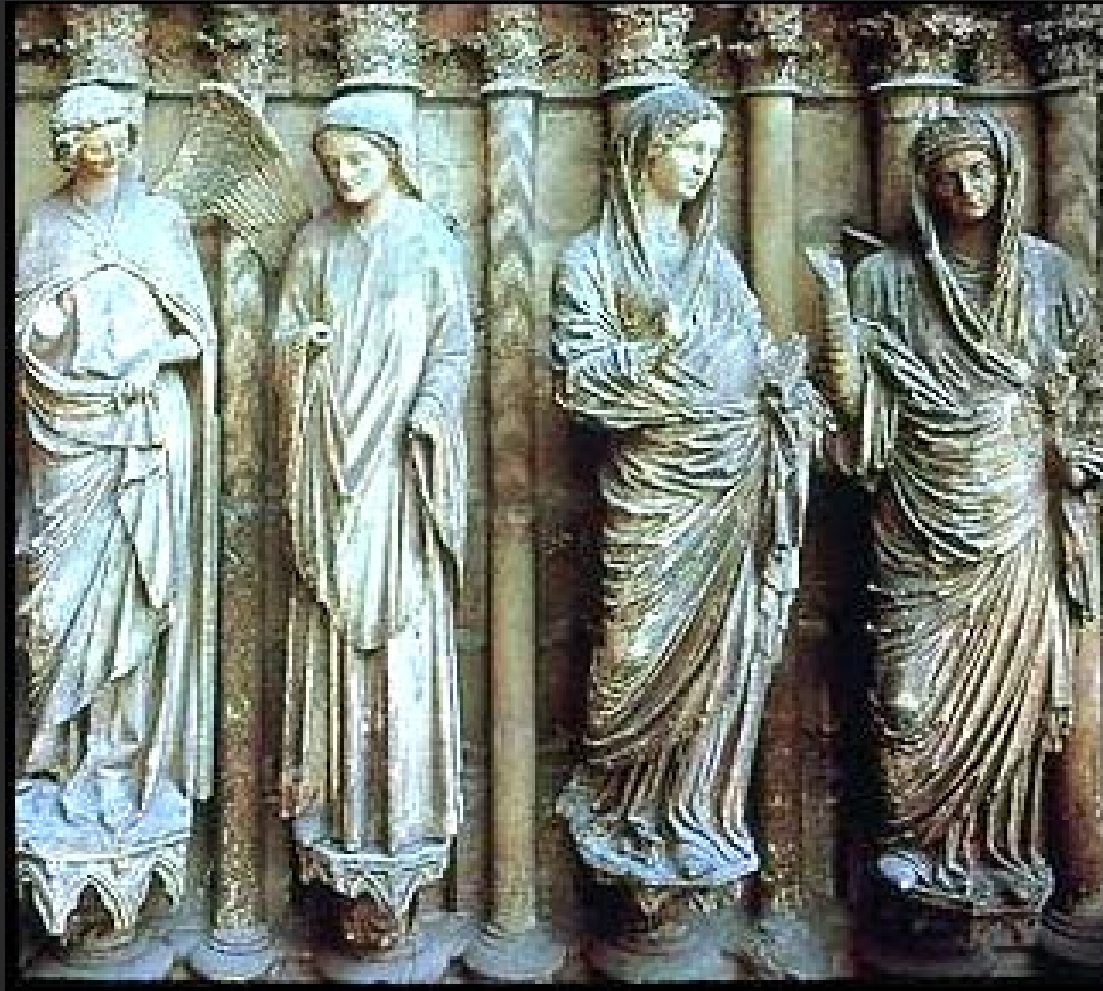

ประติมากรรม ฝรั่งเศส

ประติมากรรมวัดแรงส์ ฝรั่งเศส

ประติมากรรมวัดแรงส์ ฝรั่งเศส

The Virgin of Paris

วัดโนเตรอดาม ปารีส

ต้นศตวรรษที่ 14

ประติมากรรม อังกฤษ

ประติมากรรม

เยอรมัน

Pieta ไม้แกะ สูง 34 1/2 นิ้ว

Bonn ต้น ศว. ที่ 14

ลักษณะคล้ายหุ่นกระบอก

จิตรกรรม

อิตาลี

ชีมาบู้ (Cimabue 1240-1320)

ชีมาบู้

เป็นศิลปินผู้มีความหยิ่งว่าตนเป็นศิลปินยิ่งใหญ่ของยุค เป็นผู้ที่
ศรัทธาศิลปะกรีก แต่ภาพแม่พระก็ยังติดโบแซนโตน้อยๆ รูปร่าง
ของคนอ่อนหวานราวกับนาฏลักษณ์
แต่แข็งและสง่างาม

พระแม่ประทับนั่งบัลลังก์
โดยซีมาบู (Cimabue)
Panal (ตีหุ่นบนแผ่นไม้)
12 ฟุต 7 1/2 นิ้ว x 7 ฟุต 4 นิ้ว
C. 1280 – 90 ฟลอเรนซ์

พระแม่กับพระบุตร

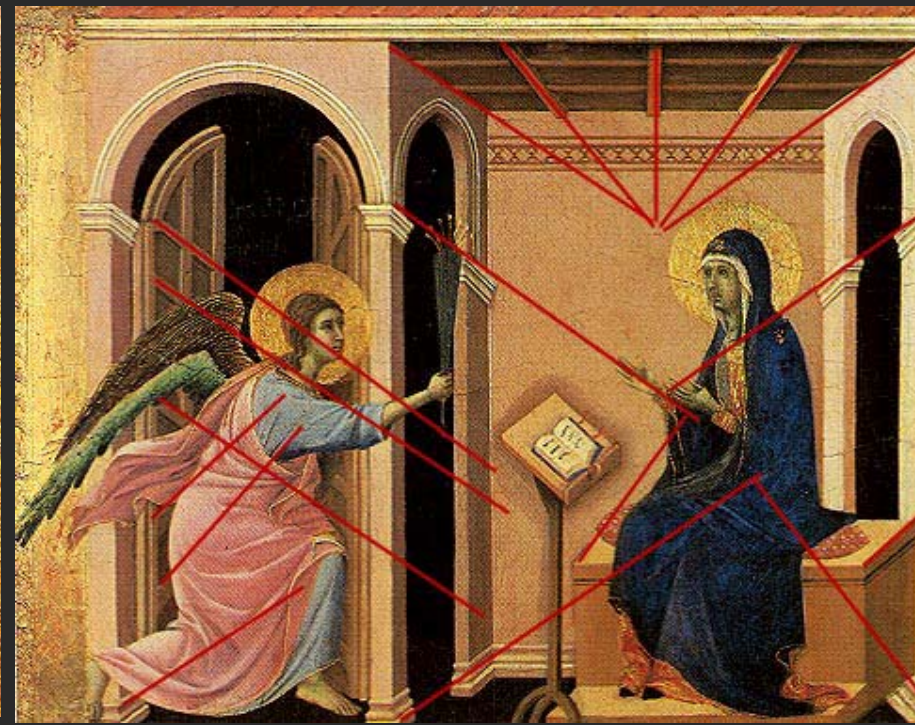
- เป็นภาพที่พบเห็นบ่อยมากในช่วงเรอเนสซอง
- แม่พระเป็นตัวแทนความดีงามและความบริสุทธิ์
- เป็นสัญลักษณ์ของมารดาที่เมตตาและเปี่ยมล้นด้วยความอ่อนหวานของ
อิทธิเพศ
- ภาพแม่พระมักจะนั่งหรือยืนบนบัลลังก์ แสดงถึงมารดาที่มีค่าควรแก่
ความรัก(**Mother Worth of Love**)

ดุกโซ (Duccio 1255/60 หรือก่อน 1318 หรือ 1315)

ยังคงสร้างงานโดยรับอิทธิพลไบแซนไทน์อยู่ แต่มีแสงเงามากขึ้น ใช้
เส้นอ่อนหวาน รูปคนมีความกลมมนนุ่มนวล แม้การใช้หลักทัศนียภาพจะ
ยังไม่ปรากฏ

พระแม่ประทับนั่งบัลลังก์
โดยดุกโช (Duccio) Panel
ขนาด 6 ฟุต 10 $\frac{1}{2}$ นิ้ว
เมืองเซียนนา ค.ศ. 1308 — 11

การประกาศศาสนา โดยดุกโซ

มีความพยายามในการใช้หลักทัศนียภาพ ด้วยการใชัตัวอาคาร
แสดงเส้นที่พุ่งเข้าหาจุดสายตา(**vanishing point**)

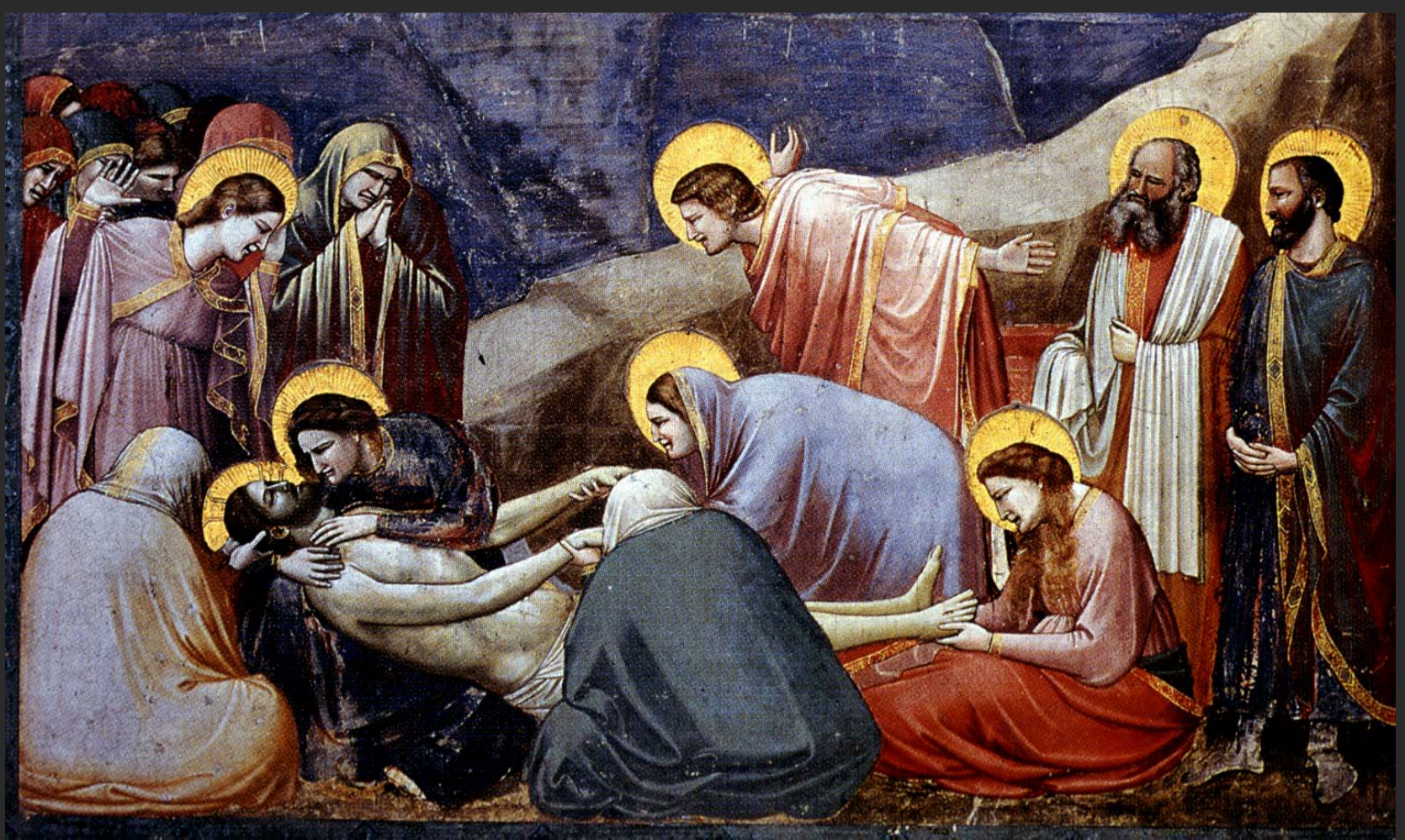
ภาพการประกาศศานาหรือการแจ้งข่าวประเสริฐ

The Annunciation

- เป็นภาพเรื่องราวตอนเทวทูตกาเบรียลมาแจ้งข่าวแก่พระแม่ว่า เธอจะให้กำเนิดพระคริสต์
- เหตุการณ์ตอนนี้มักจะใช้ฉากในบ้านของพระแม่มารีย์
- แม่พระมักถือหนังสือเล่มหนึ่งในมือและมีเทวทูตเข้ามาขัดจังหวะ
- บางครั้งจะเป็นภาพเธอกำลังคุกเข่าสวดมนต์อยู่เมื่อเทวทูตเข้ามา

จิอโต(Giotto)

- ถือเป็นผู้เริ่มจิตรกรรมสมัยใหม่ มีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้นกว่าครูคือ ซิมามู เส้นเด็ดขาด มีพลัง
- มีความชำนาญทางด้านสีปูนเปียก ใช้หินสีประดับกระจกหรือโมเซอิก หรือเขียนสีฝุ่นผสมจี้ผึ้ง
- ได้นำหลักทัศนียภาพ (perspective) มาใช้ในงานจิตรกรรม หลังจากที่กรีกและโรมันใช้มานานแล้ว ด้วยการสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเส้น แสง เงา หรือ น้ำหนักขาว ดำ เพื่อทำให้เกิดมิติที่สาม
- หาความงามจากพื้นผิว(texture)ของวัตถุต่างๆ เช่น ผ้า หิน และวัตถุอื่นๆ
- จัดท่าทาง(posture)และแสดงอาการปฏิกิริยา(gesture)ตามธรรมชาติ เช่น เสรี รัก ทุกข์ เมตตา ศรัทธา ไม่นิยมแสดงออกแบบละคร

ความโทมัส (The Lamentation) โดยจอตโต(Giotto)

Fresco ปาดัว 1305 — 6

ความโทมัส

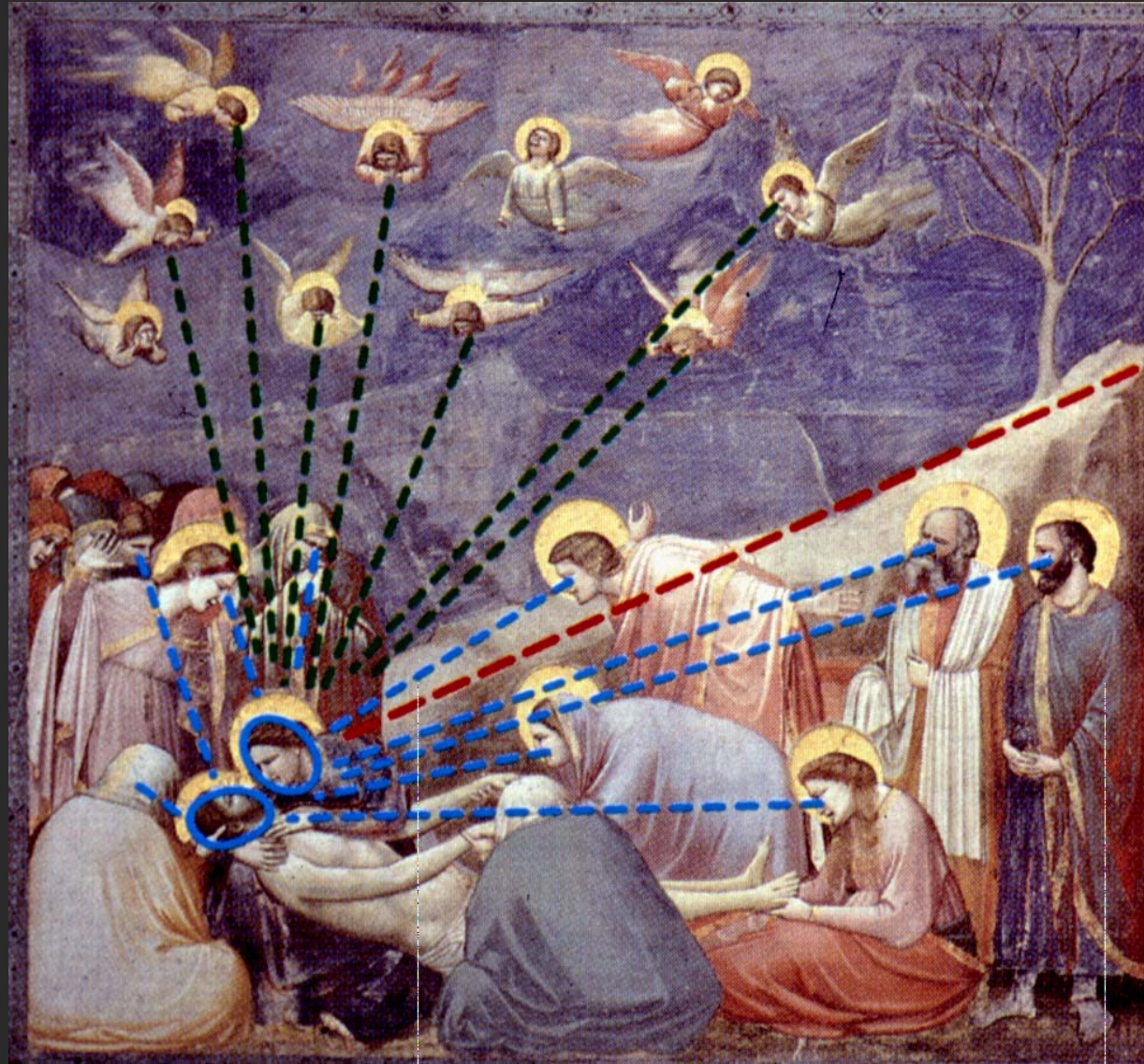
(The Lamentation)

โดยจอตโต

Fresco ปาดัว 1305 - 6

ความโทมัส
(The Lamentation)
โดยจอตโต (Giotto)
Fresco ปาดัว
1305 - 6

ความโทมนัส
(The Lamentation)
โดยจอตโต (Giotto)
Fresco ปาดัว 1305 - 6

พระเยซูเสด็จสู่เยรูซาเลม
โดยจ้อตโต **Fresco** ปาดัว
ค.ศ. 1305 - 6

พระเยซูเสด็จสู่เยรูซาเลม

- หลังจากเสด็จไปเทศนาสั่งสอนประชาชนทั่วแคว้นยูเดียแล้ว ก็เสด็จมายังภูเขาแห่งต้นมะกอกเทศนอกกรุงเยรูซาเล็ม(บางเล่มบอกว่า เมืองเจริโก ก่อนถึงเยรูซาเลม) ได้รับสั่งกับเหล่าสาวกว่าจะถูkJั้บประหารที่กรุงเยรูซาเล็ม แต่มิได้ย่อท้อยังเสด็จเข้าเมือง โดยให้สาวกเข้าไปในเมืองและให้นำลาที่จะพบในเมืองมาถวาย เมื่อได้ลามาแล้ว สาวกก็นำเลื้ของตนปูลาดบนหลังลาให้พระองค์ประทับเข้าเมือง ส่วนชาวเมืองก็นำใบปาล์มมาปูลาดทางเดินที่เสด็จผ่าน ในภาพมีชายชื่อซัคคาอุส มีหน้าที่เก็บภาษี รูปร่างเล็กและเตี้ยปีนต้นไม้ดูพระเยซู เพราะกลัวคนบ้ง

ฉา(Ass)

- มักปรากฏในภาพการเสด็จสู่ยุรชาแลม และการหนีไปอียิปต์ หรือฉากตอนประสูติ
- หมายความว่า แม้แต่สัตว์ที่ต่ำต้อยที่สุดที่พระเจ้าทรงสร้างก็ยังมีมาชุมนุมกันในวันนี้

พระแม่ประทับนั่งบัลลังก์ โดยจอตโต
Panel ขนาด 10 ฟุต 8 นิ้ว X 6 ฟุต 8
นิ้ว ฟลอเรนซ์ ค.ศ. 1310

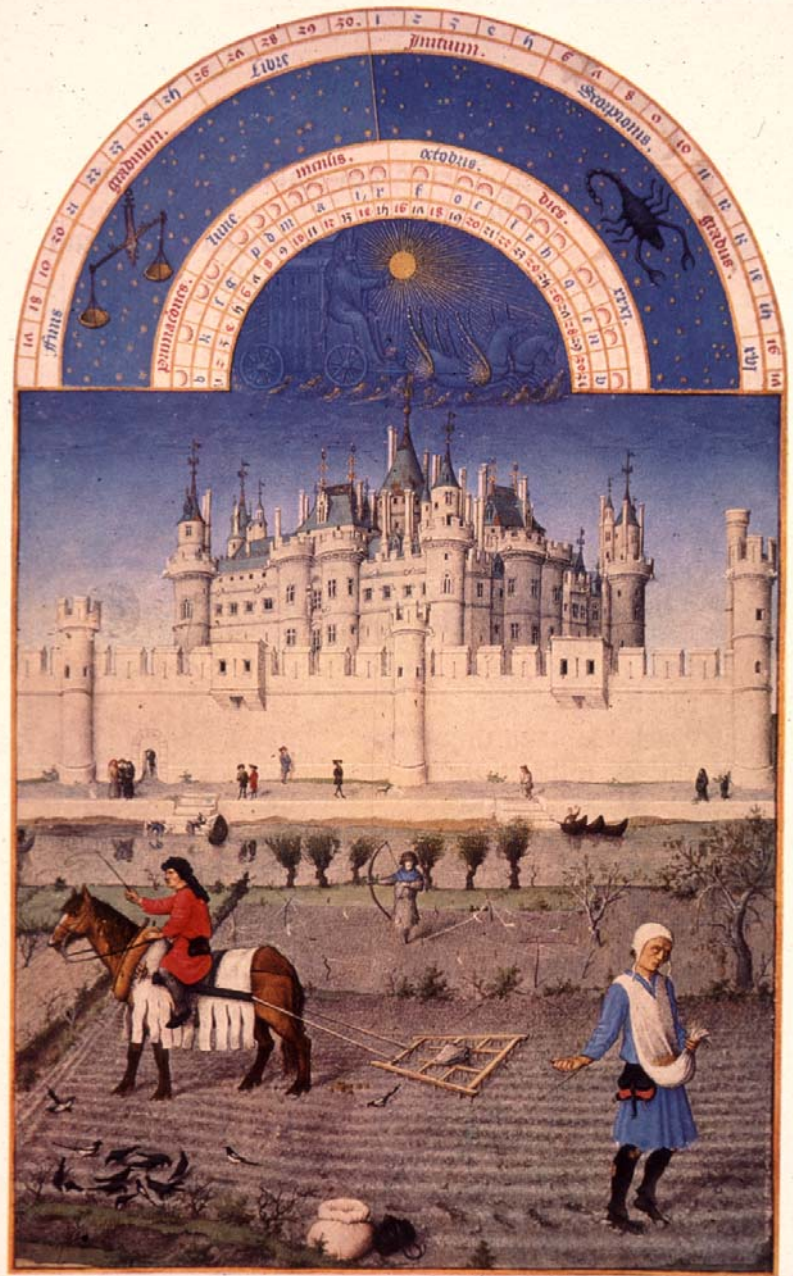

จิตรกรรม ฝรั่งเศส

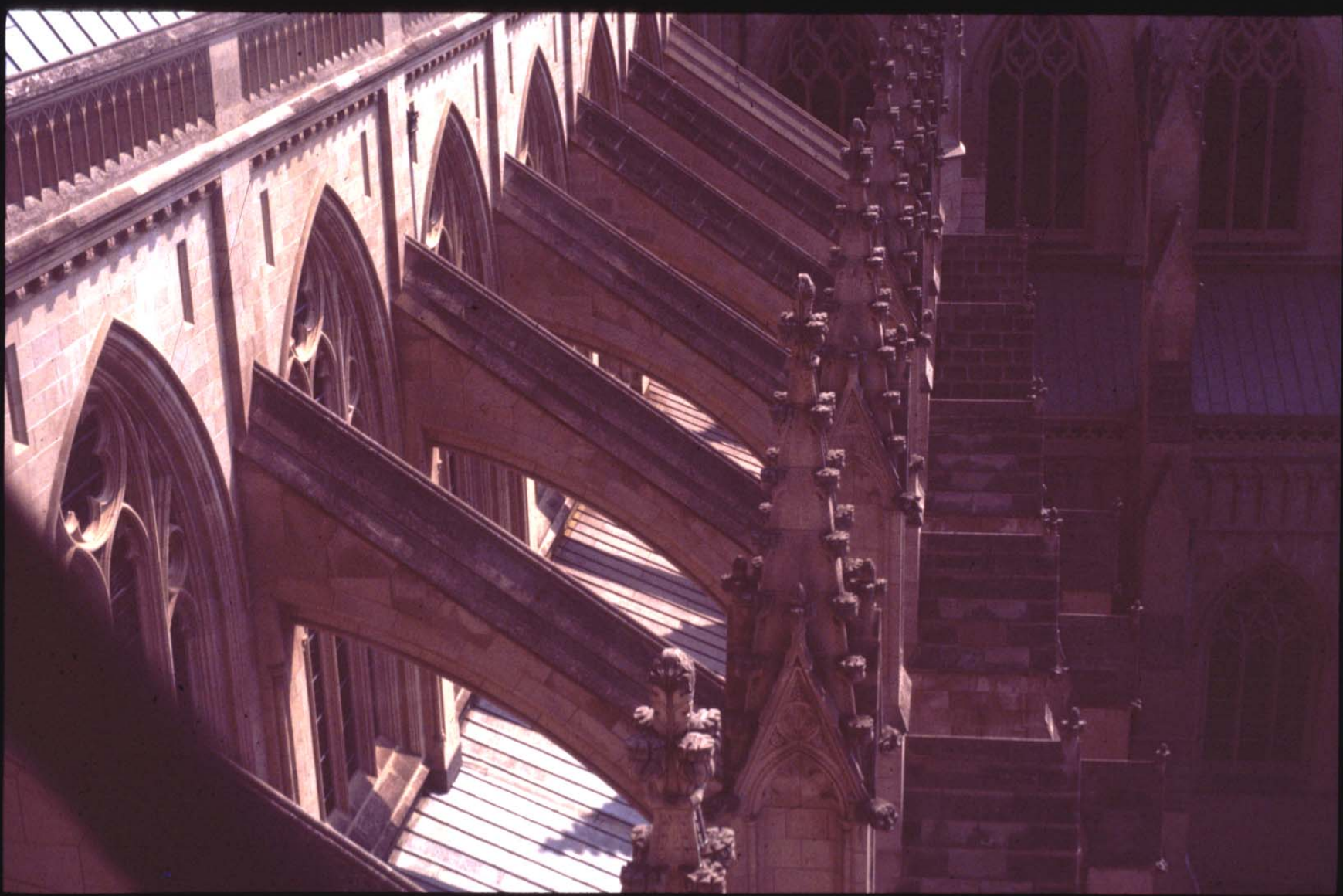
ปฏิทินแห่งกาลเวลา โดยพี่น้องตระกูลลิมเบิร์ก
(The Limbourg Brothers)
ราศีกุมภ์ ค.ศ. 1413 — 1416
(ชาวฝรั่งเศสเขียนให้ราชสำนักฝรั่งเศส)

ราศีตุลย์

ตัวอย่างอิทธิพลกอธิค ต่อสถาปัตยกรรมสหรัฐอเมริกา
กรุงวอชิงตันและไทย

อิทธิพลกอธิค ต่อสถาปัตยกรรมสหรัฐอเมริกา กรุงวอชิงตัน

อิทธิพลกอธิก ต่อประติมากรรมทิมพานัม สหรัฐอเมริกา กรุงวอชิงตัน

อิทธิพลกอซิก ต่อทิมพานัมและเสา
ประตู่ สหรัฐอเมริกา กรุงวอชิงตัน

อิทธิพลกอธิก ต่อสถาปัตยกรรม
สหรัฐอเมริกา กรุงวอชิงตัน

อิทธิพลกอริค ต่อ สเตน กลาส
สหรัฐอเมริกา กรุงวอชิงตัน

วัดกัลหว่า กรุงเทพฯ

Stained glass วัดกัลหว่า

Stained glass วัดกัลหว่า

The End